

Katz Katalin: A másság ítéletének rejtett dimenziói

A szerzőnek az ELTE TáTK Szociális Munka Tanszék *Tanszéki csütörtök* c. rendezvénysorozatának keretében, 2024. május 2-án tartott előadása

*Je est un autre*¹

RIMBAUD

Absztrakt

Az előadó arra kereste a választ, hogy vajon a társadalmi válságok, krízisek idején az egyének és közösségek hogyan sodródnak bele a szélsőséges érzésekbe és tettekbe. Mi történik mindeközben a szociális munkával és értékeivel? Mi történik magában a szociális munkásban, aki megéli ezeket a helyzeteket maga is?

Kulcsszavak: előítéletek, szociális munka, szociális munkás, társadalmi krízisek, dichotóm gondolkodás

Abstract

The lecturer sought to answer the question of how individuals and communities drift into feelings and actions of intimacy in times of social crises and crises. What happens to social work and its values in the meantime? What happens to the social worker who experiences these situations themselves?

Keywords: prejudices, social work, social worker, social crises, dichotomous thinking

¹ Somlyó György fordításában „ÉN – az mindig valaki más” (Rimbaud 1989)
<https://representationsother.wordpress.com/2013/09/06/sajo-sandor-a-ketsegbeeses-dialektikaja-je-est-un-autre-1-hu/>

Mai beszélgetésünkben szeretném majdnem teljesen elhagyni a tudományos zsargont. Ennek az az oka, hogy most egy olyan világból jövök, mely szubjektív és traumatizált, érzéseim szerint eltörölte a „józan ész”-t és, mint a címben utaltam rá, rejtett dimenzióban mozog.

A MÁST ebben a rejtett dimenzióban ítélik meg és el! Ezért csak röviden utalok a már úgyszólván ismert fogalmakra, aztán a lényegre mesélem...

A trauma jellemzői, hogy felborul a világ rendje, eltűnnek a határok és a biztonságok, regresszió, az archaikus csecsemő felfogás lesz jellemző, minden kiszámíthatatlanná válik.

A trauma jelentése a belső-külső világ felborulása, az ismert és kitapasztalt határok, értékek, hiedelmek, biztonságok eltűnése. Nem bízhatunk meg sem másokban, sem magunkban és amúgy is eltűnik a határ magunk és a külső világ között. Minden kiszámíthatatlanná és kaotikussá válik.

A káosz a felfogásunkban a regressziót jelenti, vissza az archaikus, csecsemői felfogásába a világnak, melyben a kiszámíthatatlanság uralkodik. Az emiatti szorongás hatására rendet keresünk a nagy zavarban. Mi is ez a rend?

A kiszámíthatatlanság ellentétei a kiszámíthatóság és a beszámíthatóság

Mi is a kiszámíthatatlanság ellentéte?

Rávágjuk, hogy a kiszámíthatóság, de ajánlom a beszámíthatóságot is beemlíteni ebbe a kategóriába.

A traumatizált emberek a beszámíthatóságukért küzdenek, amikor megpróbálják megérteni, hogy mi történik. Akkor most mi a világ rendje?

Hogyan találunk jelentést? Ahhoz, hogy leküzdjük a szorongást, a halálfélelmet, új orientációra, térképre van szükségünk.

Dichotóm gondolkodás

Új orientáció a világ/ a helyzet/ az értekeim újraépítéséhez. Hasítás, elsődleges szortírozás: pozitív-negatív, fekete-fehér. A modern nyugati gondolkodás mintája – dichotómia

Az elsődleges orientáció Melanie Klein szerint kettéválasztani a jót a rossztól, hogy tudjuk, ki a barát és ki az ellenség, mitől óvakodjunk és mi mellett nyugodhatunk meg.

Ezt a kezdetleges kategorizálást Klein HASÍTÁSNAK nevezte. Ezek szerint minden és mindenki be van sorolva, mint jó vagy rossz. A világon minden vagy fekete vagy fehér és az egyik kizárja a másikat.

Annak ellenére, hogy ez az archaikus világnézet és lelki beállítottság primitívnek számít, halálközeli érzésekben, üzőttségben, traumatikus állapotban meghódítja a lelket.

És ez az alapja a dichotóm gondolkodásnak, nem csupán szélsőséges állapotokban. A dichotóm séma az alapja a nyugati, modern gondolkodásnak is.

A MÁS-hoz viszonyulás dichotómiája

A „MI” [a “normális”] fogalma tele van pozitív tulajdonságokkal, értékekkel. Az „ŐK” [a „más”] tele van negatív jellemzőkkel.

Minden érzés, történés, anyag, időjárás, alkotás és így tovább – vagy jó vagy rossz. Az ilyen párokba csoportosított példákban csakis vagy-vagy a lehetőség: szép-csúnya; jó-rossz; depressziós-boldog; passzív-aktív; buta-okos; gyáva-bátor; irigy (vagy zsugori) -nagylelkű; bűdös, gennyes, rongyos-tiszta, egészséges, ápolat.

Ezek a párosok bemutatják, hogy mit kell szégyellni, kinek kell szégyellni magát – és valóban szégyelli is. Hogy kitől kell távolodni, félni. Hogy ki az értékesebb ember a vagy-vagy alapján.

Népszerű mondások, hogy „nem bírom az emberi butaságot”, „a gyáva nem érdemel megbecsülést”. De felteszem a kérdést: Vajon tényleg kevesebbet ér egy buta ember egy okosnál? Ez egy olyan domináns jellegzetesség, ami eltörli az összetettséget az emberi mivoltában? Honnan ered ez a nagy IQ imádat?

Ebbe akkor gondoltam bele először, amikor kb. 45 évvel ezelőtt szociális munkásként a 29 éves kliensemét kísértem el egy rehabilitációs központba „védett munka” felvételre. A pszichológus különböző tesztek után Rózához fordult és azt mondta: „úgy látom, magának az a problémája, hogy kevés az esze és ezért nehezebben boldogul másoknál”.

Én megdöbbenve hallgattam, hogy a pszichológus miért sértegeti Rózát. Aztán arra döbbsentem rá, hogy Róza azonnal rábólintott és utána azt mondta, hogy ez a pszichológus milyen kedves és megértő volt.

Mert ő, a pszichológus igazán nem gondolta vagy éreztette, hogy a „keves ész” sértő, lenézést érdemel, vagy kevesebbre értékeli a személyét.

Fontos lecke volt számomra, Róza volt a tanítóm.

A gyávaság, az irigység – mindkettő fájdalmas érzés-teher – honnan erednek? Akármilyen alkotórészünk mitől lesz a közbeszédben egyetlen vagy olyan domináns tulajdonságunk, ami által dicsőségre vagy kárhozatra ítélnék?

Persze itt ül velünk most is, mint mindig Michel Foucault a diskurzusával, de én itt és most nem szeretném azt a zsargont használni, ami már túl kényelmessé vált.

Tudjuk már, kívülről fűjjük, kik a "más"-ok: LMBTQ, nem fehérek, nem keresztények [vagy Izraelben nem zsidók], csoportos kisebbségek. Ezek megmentésére formáltuk meg a PC-t². Ámde a PC elvesztette az értelmét, sokszor nem a jelentését tartja meg, hanem annak karikatúráját.

A diskurzus felfedezett ártalmait és azok orvoslása banális, triviális lett.

PC, a politikai korrekt²

Konszenzus

A konszenzus politikai erő, hatalom. A dichotóm gondolkodásmód kiragadja az embereket a belső és a külső kontextusokból.

A KONSZENZUS a diskurzusnál agresszívebb fogalom, sokkal nagyobb a hatalma rajtunk, mint gondolnánk.

Különösen problematikus, konfliktusos társadalmi helyzetekben nyomakodik elő: a konszenzus egyben tartja a falkát a dichotóm gondolkodás eszközével, szlogenjeivel, félelmeivel és félelemkeltésével, a más vélemény kimondásának tilalmával. A konszenzusi hasítás nem mindig tudatalatti. Emberek sokszor mást gondolnak, de a politikai erők miatt nem merik kimondani, előbb kénytelenek belesimulni a konszenzusba, majd lassanként adaptálódva azonosulnak is vele.

A hasítás rendet rak: ki a barát, ki az ellenség. A konszenzus rejtett dimenzióba sodor a dichotómia belénk ivódott asszisztálásával.

A szociális munka konszenzusi

A befogadás, a segítségre szorulókat támogatása, az empowerment.

Sokszor felteszem a kérdést a kurzusaimban: „Kivel nem tudnék dolgozni szociális munkásként?”

A válaszok nem is olyan nagyon sok variációt ajánlanak:

1. A főszereplők a pedofilok, utána az asszonybántalmazók, a gyerekbántalmazók. [Senki nem említ gyilkosokat...]
2. A második sorban, nem kevés válasszal az értelmi fogyatékosok, örültek, süketnémák.
3. Az öregek.
4. Csak egyszer mondta valaki, hogy a cigányok, de azt hiszem, ezzel inkább engem akart provokálni.

Vajon mi van a háttérben?

1. Akiknek nem akarok segíteni, mert nem érdeklik meg. A közvélemény ezt jóváhagyja, néha bólogatnak rá az osztályban, igazad van, „AZ ILYEN NEM EMBER”. ÍME A KONSZENZUS, A REJTETT DIMENZIÓS ÍTÉLET: a megoldás csak büntetés lehet.
2. Akiknek „nem lehet” segíteni, mert nincs velük lehetséges kommunikáció, legalábbis szavakban. Hiszen a beszélgetés az eszközünk! „NEKIK EZ A SZOMORÚ SORSUK, NEM TEHETÜNK SEMMIT.” [vagyis az ítélet a saját frusztrációjukból fakad].
3. Az öregeknek már úgy sincs sok hátra, ami elromlott az életükben, azt már nem lehet kijavítani és nem érdemes erőlködni erre a rövid időre [a halálközelség félelme].
4. A rasszista előítéletek persze bőven léteznek, de általában nem valljuk be – ettől a PC-től lesznek igazán veszélyesek.

A konszenzus ítélkezése

Befogadók vagyunk, természetesen, de... Nem kell/lehet akárkinek segíteni. A dichotóm elosztás – kinek kell/lehet, kinek nem. A konszenzus és a frusztráció segíti az elutasítást. A büntetés, mint alternatíva.

Az önreflexió nehézségeinek a kontextusai: A KONSZENZUS és a DICHOTÓM FELFOGÁS.

Itt most szokásom szerint sztorizgatni fogok a saját tapasztalatomból, illusztrálni a feltevéseimet. A sztorik egy része olyan, ahol ma már világos az ítélkezés hibája, de 40-50 évvel ezelőtt, mikor már szociális munkás voltam, nem volt az. Másrészt olyan példám is van, ami ma is konszenzus-ítélet és rácsodálkozunk. Az örök „magától értetődő” [és ez is sokszor a dichotómia szolgálatában - vagy vele, vagy ellene] átka.

Például: a pedofil a rosszhoz, a gonoszhoz párosul, direkt és érzéketlenül akar ártani. A büntetésen kívül más beavatkozás az ő esetében nem lehetséges, gondoltam én is, amíg meg nem néztem egy erről szóló dokumentumfilmet.

Ron Ofer filmje „A sérült segítő” egy szociális munkásról szól, akinek a kliensei pedofilok, börtönön belül/kívül. Több munkahelyéről is kirúgták, mert „ilyenekkel” mélyebben foglalkozott és nem csupán a kötelező adminisztrációval. Nehezen emésztettem a hős, a kliensei és a film „furcsaságait”. Az önreflexió nem volt könnyű folyamat.

Így van ez a bántalmazó férfi vagy szülő, különösen a szexuális bántalmazás elkövetőjével is. Úgy hisszük, hogy a gonosztett az alapvető gonoszságból ered, ezt választotta, vagy ez az alapszemélyisége, természete, amiért nem tudunk más válaszra gondolni, mint a **büntetésre**. És ez, természetesen nem a mi, nem a szociális munkások dolga. Következzen egy másik történet:

A nyolcvanas években kezdeményeztem, hogy a szerhasználókat a családsegítőn belül kezeljük. Addig az volt a szabály, hogy akiről tudjuk, hogy használó [általában a feleségétől, aki a kliensünk volt], nem teheti be a lábát az épületünkbe. Ha mégis követeli, hogy beszéljen a család szociális munkásával, hívjuk a rendőrséget. Végig jártam Jeruzsálem családsegítő irodáinak az igazgatóit – mind kiváló szociális munkások. Elsőre úgy reagáltak, hogy „de hiszen ez nem a mi dolgunk, ez rendőrségi ügy!” Félték a drogosoktól, elítélték őket. Közben „családterápiát” folytattak az apa nélkül.

Ítéletek konszenzusa. A hasítás kiragadja az embereket a belső és külső kontextusokból, az élettörténetből és a történelemből. Ez a kiközösítés alapja és a befogadás ellentéte.

Ha ez a felfogás, nincs semmi helye az empátiának, az ember összetett megértésének, a félelmei, érzelmei elismerésének. **Csakis a büntetésnek, a kiközösítésnek.**

Ezek szerint nem lehetséges úgy leállítani a gonosz, veszélyes, ártalmas tetteket, hogy ember komplex létét elfogadva keressük VELE EGYÜTT a megoldást, amiben úgy tudna élni, hogy csökkentjük a szenvedését és meghatározzuk a cselekvés határait.

A kommunikációs nehézségek is elutasítást szülnek:

Nem nagyon bírjuk a frusztrációt, pláne a tehetetlenséget, a problematikus helyzetek megoldás keresésének a nehézségeit.

„Mit tehetek én egy süketnéma gyerekkel?” - kérdezte egy elsős tanítványom haragosan...

Nehéz megérteni a pszichózis közepén levő ember viselkedésének, beszédének az üzenetét. Könnyebb rámondani, hogy inkohereus, tehát nem lehet megérteni. S újra a dichotómia: vagy koherens és racionális, vagy értelmetlen, zagyva, örült.

Donald Kenrick történésztől olvastam, hogy amikor a XIV. században megjelentek az addig tiszta fehér Európában az első cigányok, sötét bőrszínük, ruházatuk és „érthetetlen” beszédük félelmet és idegenkedést keltett. Leírásokban úgy jelennek meg, mint furcsa, emberszerű állatok, akik nem beszélnek, csak halandzsáznak.

Összegezve az eddigieket: ez az ÍTÉLETEK KONSZENZUSA.

Az értékes ember okos, bátor, nagylelkű, aktív, általában derűs, sohasem bánt másokat.

Visszatérve a pszichoanalízishez, azért kedveljük a neurotikus, ambivalens embereket, mert talán könnyebben magunkra ismerünk bennük. Még az ambivalencia fogalma is dichotóm: az érzések két pólus között mozognak egy folyamatos vonalon, például a szeretem-gyűlölöm között.

A kérdés, hogy vajon lehet-e egyszerre szeretni és gyűlölni, vonzódni és visszariadni? Azon igyekszünk, hogy el tudjuk viselni az ellentétes érzelmek jelenlétét a lelkünkben. Az ambivalencia megoldása egy folyamatos egyenes két pólusa közötti mozgás lehetősége.

Az a haszna a két pólus közötti mozgásnak, hogy egysíkú érzést várhatunk tőle. Hiszen olyan nehéz még ezzel a kettővel is megbirkózni, hát még, amikor rájövünk, mennyire kusza és komplex világ az ember, a gondolkodás és az érzések. Igyekszünk a dichotómiában megnyugtatni a bizonytalanságunkat.

A PALESZTIN-IZRAELI HÁBORÚ

Nem kerülhetem meg, hogy izraeli életünket körülszövő kontextusról ne beszéljek. Hogyan sodródik a társadalom a szélsőségek felé a folyamatos trauma hatására, a dichotóm gondolkodás és a konszenzus teremtése által.

Nem kezdem Ádámnál és Évánál.

Az én miliómban a mindennapos szlogen ez volt: „Arabok és zsidók nem hajlandók ellenségek lenni!”

Az október 7-i trauma felborította a világunkat. Addig nagy viták folytak a két nép közötti együttműködés hívoí, aktivistái és azok között, akik nem hittek a közeli megoldásban, vagy nem kívánták a megbékélést és sokféle világnézetek hordozói lelkesen vitatkoztak a béke elérésének a különböző lehetséges módszereiről. Október 7. kétségtelenül mindenkit lebénított.

Idézem magamat előadásom elejéről:

A trauma jelentése a belső-külső világ felborulása, az ismert és kitapasztalt határok, értékek, hiedelmek, biztonságok eltűnése. Nem bízhatunk meg sem másokban, sem magunkban és amúgy is eltűnik a határ magunk és a külső világ között. Minden kiszámíthatatlanná és kaotikussá válik.

Itt, ezen a helyen a jegyzeteimben elkezdtem "röviden" leírni, milyen szörnyűségek történtek a gázai palesztinokkal és az izraeli zsidókkal akkor és azóta. Belegabalyodtam, és lemondtam erről, hiszen nem a háború iszonyatát akarom itt bemutatni, hanem a társadalmi folyamatokat körülötte.

Meg kell jegyezni, hogy nem arról beszélek, hogy egyes csoportokban vagy egyéneknél mi történik, hanem a társadalom általános tendenciájáról.

A háború és a konszenzus. Első a hasítás: jók vs. rosszak, mi vs. az ellenség, áldozatok vs. elkövetők. Az áldozat nem lehet elkövető: vagy-vagy. Az áldozat mindig jó [szent], az elkövető a gonosz. Versengés a „mi vagyunk az áldozatok” narratívája körül.

A trauma hatására jelentkezik az új orientáció keresése és a HASÍTÁS.

MI vagyunk a jók – ŐK a rosszak. Ezt a hasítás nem enged variálni.

Az általános felfogás (és ez nem csak ott és akkor), hogy az áldozat mindig ártatlan és jóságos, és az elkövető a gonosz. Ezért nagy a versengés azzal kapcsolatban, hogy melyik fél a nagybetűs áldozat és ebből adódóan melyik a gonosz.

A hasítás szerint a gonosz semmiképpen nem lehet áldozat és az áldozat mindig ártatlan.

A gonoszt csakis büntetni lehet és úgy, hogy ne tehesse tovább a szörnyű tetteit. Nincs mit kommunikálni, a kommunikáció üres menet az „ilyenekkel”.

Az október 7-i sűrített gáztettekre a válasz az egyértelmű büntetés és tetteik leállítása, eltüntetésük a jövő érdekében is. És a háború esetében az ellenség az egész közösség. „Nincsenek ártatlanok Gázában” – mondják, „mind együttműködik a Hamasszal”.

A másik oldalról pedig: a rombolás, a tömeges halál és az éhség, melyeket iszonyattal nézünk a médiában – azonnali jelentésük, hogy az izraeliek/zsidók mind gonoszok és népirtók. Meg kell fosztani őket erejüktől, pusztá létüktől, így megmenteni a jelenlegi és jövőbeni áldozatokat.

Eran Halperin írt arról, hogy hogyan válik a gyűlölet konszenzussá. Például a diskurzus a média által [Hello, Foucault!]. Az izraeli mainstream médiában eddig soha sem volt megengedett a nyílt rasszizmus. De ezekben a napokban ez is előfordul, kezdődik:

Politikai panel az izraeli televízióban: Ben-Gvir hírhedt rasszista, a jelenlegi kormányban Rendészeti minisztert kérdezi Jonit Levy, liberális beállítottságú műsorvezető, miért nem segíti eléggé a rendőrség az izraeli arab faluk rendfenntartását. Ben-Gvir kertelés nélkül kimondja: nem mindenki egyenlő értékű és a zsidók inkább megérdemlik a velük való törődést az [izraeli

állampolgárságú] araboknál. Majd a panel arab tagjához, Muhammadhoz fordul egyenesen: "Igen, Muhammad, te kevesebbet érsz nálunk."

A nagy baj az, mondja Halperin, hogy a műsorvezető nem szól, nem utasítja rendre Ben Gvirt és nem dobja ki a stúdióból. Legitimációt kap a gyűlölet.

Másik példa:

Natan Datner humanista liberális színész beszélget a rádióban a kollegájával. Azon rágódik, hogy lehet az, hogy nem talál magában érzelmeket a tömeges halál és az éhező gyerekek iránt Gázában. Kínlódik vele, hogy vajon miért, de nem sikerül együttérzést csiholni ki magából. Visszatér az október 7.-i traumához és a dühhöz, haraghoz, a „megérdemlik” érzéséhez. Tudja jól, hogy a szenvedő gyerekek és a gázai civil halottak emberek. Azt is érzi, hogy ezek okozása megbocsájthatatlan bűn – és mégis nehezen tud együttérzést és pláne ellenkezést mozgósítani magában. Talán azért, mert tehetetlen, mert nem tudja mi a lehetséges megoldás.

A konfliktus terhe, „megoldása”. A háborús konfliktus életveszélyes. Az ellenség nem tárgy, hanem az életünkre tör. Az „egyetlen lehetséges megoldás”, hogy tűnjön el az ellenség!

A fegyveres, háborús konfliktust kibírhatatlan jellege miatt érzésünk szerint muszáj megoldani – itt és most. De miután az „ellenség” az életünkre tör, a megoldás, a konfliktus eltüntetése az lehetne, hogy tűnjön el az „ellenség”.

A NAGYBETŰS MEGOLDÁS KERESÉSE hátráltat, regressziót okoz. Nincs egy nagy ideális megoldás. Nem létezik „a teljes győzelem” – Netanjahu kedvenc szlogenje. Egyáltalán nem létezik győzelem.

És mindenki jó és rossz, fél és dühös és aggódik, büntudatos és szégyelli magát és szeretné eltörölni a konfliktust és ezt néha az ellenség eltörlése által. De ki az ellenség?

A traumatikus tehetetlenség védelmi mechanizmusai

„Isten velünk van, hiszen mi vagyunk az áldozatok, mi vagyunk az erősebbek, mindenhatók vagyunk.” Az ellenség gonoszságba való besorolása után: az ellenség dehumanizációja és az önigazolás – „Önvédelemből mindent szabad.”.

Amikor a konfliktus kibírhatatlanul fenyegető, félelmetes, úgy próbáljuk megoldani, hogy a másikat eltüntetjük. Tűnjön el Izrael vagy tűnjenek el a palesztinok és akkor, csak akkor – eltűnik a konfliktus és megnyugodhatunk.

A konszenzus megfogalmazói vallási alapra helyezik azt a zavaró ellentétet, amit a vagy áldozat, vagy elkövető hasítás okoz. Mert közben itt is, ott is szörnyű tetteket tesznek. Ehhez Isten segít, ő adja az erőt, amivel igazságunk tudatában elérjük a végső győzelmet. És ha közben ölni kell, akkor mi, az áldozatok, megöljük az elkövetőket. Ezt pedig mi, a jók, csupán önvédelemből tesszük.

Szerintem nagyon hasonlít a palesztin és az izraeli szélsőséges diskurzus. Isten nevében harcolunk és győzni fogunk, bár most még csak szenvedő áldozatok vagyunk. Az amerikai és európai palesztin tüntetések szlogenje: „A tengertől a folyóig minden Palesztina!” A szélsőjobb vallási alapú izraeliek szlogenje pedig „Isten nekünk ígérte ezt a földet a tengertől a folyóig!” Ugyanaz a tenger, ugyanaz a folyó.

Ezek is, azok is ugyanolyan térkép alakú medált hordanak a nyakláncaikon: Palesztina, azaz a „Nagy Izrael Földje” alakját.

És nem tudják elképzelni, hogy együtt lehet élni ugyanott, vagy elosztani a térséget két állammá, vagy hasonló, többször felvetődő lehetőség is lenne, ha nem dehumanizálnák az „ellenséget”.

Forrás: <https://www.facebook.com/imanymusic/photos/why-do-we-kill-people-who-kill-people-to-show-that-killing-people-is-wrong-quest/1306119639412614/>

A nagybetűs konszenzus, a média, a kormány és a társadalom nagyrésze így sodródik a szélsőségek felé.

Nem mindenki fogadja el ezt a konszenzust. Izraelben az ellenzéki óriási, tömeges tüntetések a háború befejezését követelve folyamatosak, akkor is folytatódnak, amikor a rendőrség brutálisan beavatkozik. Ez az ellenzék nem homogén, különböző csoportok más-más követelést hangsúlyoznak, ki a kormány, ki más felé, de mind elveti a 'vagy mi, vagy ők' felfogását.

A szociális munka értékei, az állásfoglalás kötelezettsége.

Levinas öröksége: nem elfordítani a szemünket embertársaink szenvedéséről. Állást foglalni, kiállni a szenvedők mellett.

Befogadás, befogadás, befogadás.

Térjünk akkor vissza a szociális munkához.

Az állásfoglalás kötelezettségének nagyok a nehézségei, amikor megpróbáljuk elutasítani a dichotóm attitűdöt, és túltenni magunkat a hasítás védelmi mechanizmusán.

A legnagyobb nehézség az, hogy A SEGÍTŐK IS CSAK EMBEREK, ők is a trauma elszenvetői, köztük én is. A trauma nem csak október 7-én volt óriási. A trauma folytatódik. Így nem tudnám most nagyokosan felvezetni, mi lenne az ideális szakmai feladatunk ebben a helyzetben. Ezért itt és most csak leírom, a teljesség igénye és ígérete nélkül, hogy mivel vannak elfoglalva mostanában az izraeli szociális munkások.

A mindennapi és az új feladatok

Szétromcsolt családok, belső menekültek segítése; közösségek rehabilitációja; izraeli palesztinok és zsidók összefogása; a gázaiak megsegítése létező és új NGO-k által.

A szociális munka értékei szerint és emberileg is, ebben a helyzetben rengeteg a dolgunk. Csak részben tudom elsorolni:

- Több ezer legyilkolt ember családjai, árvái, kiürült, felégetett városok, kibucok, falvakból menekült, hirtelen hajléktalanná vált családok, többen látták a szülei meggyilkolását; ugyanakkor és onnan elrabolt és fogságban tartott és kínzott civil emberek, gyerekek, csecsemők, öregek, fiatalok hozzátartozói; az északi övezet kiürített városai, falvai, szintén hontalanul bolyongó családjai. Több száz ezer „belső menekült” immár 7 hónapja, iskola és óvoda nélküli gyerekek, munkanélküli felnőttek és nem látni a végét.
- A besorozott katonák, az élők és a meghaltak családjai.
- Eltűnt, tönkrement közösségek kezelése, rehabilitációs kísérletek a közösség felépülésére, miközben nincs állandó lakóhelyük; vagy új közösség építése a közösség jövőképe nélkül.
- Arab-zsidó már létező összefogások fenntartása, további aktivizálása.
- A besorozott tartalékos katonák - akik hónapok óta nincsenek otthon - családjainak, különösen a kisgyermekes családok segítése.
- Új arab-zsidó, egymást segítő NGO-k felépítése, segítése. Ebbe a gázaiak segítése is, élelem küldésének a kiharcolása és beállítása. Nem mehetünk Gázába, de segíthetünk adományokkal, küldemények megszervezésével.
- Az eddigi szociális munka mindennapi túlterhelt munkájának folytatása.

Mindezek a legintenzívebb és legösszetettebb szociális munka beavatkozást igényelnek.

A serült segítők

Mi is folyamatos traumában élünk. Ez egyrészt gyengít, másrészt a segítség erősít, nagy a túlterheltség. Óriási lett a presztízs, törpenagyságú maradt a fizetés.

Rengeteget dolgoznak a szociális munkások, akik maguk is traumatizáltak és a fenti problémák hordozói között vannak. Sok a válságintervenciós munka, valamint az egészen új problémák felismerése és kezelése, például fiatalkori bűnözés, alkoholizmus, szerhasználat az eddig ezeket nem ismerők körében.

A szociális munkások között is ott ólálkodnak a konszenzus ítéletei, a tehetetlenség, az újítás, kreativitás szüksége... Nem egységes a megoldások minősége.

Mialatt mindezt leírtam, a folyamatos háború nehézségei között, meglepett az iráni támadás, több ezer bomba Izrael eltörlését tette kilátásba. Nem volt könnyű koncentrálni az előadás megírására. A trauma nem ér véget, de megküzdünk a ki- és beszámíthatóságunkért.

Forrás: <https://www.bbc.com/future/article/20201016-why-some-people-are-cruel-to-others>

Irodalom

Foucault, M. (1966) *A szavak és a dolgok. A társadalomtudományok archeológiája.* (ford. Romhányi Török Gábor, 2000) Osiris Kiadó, Budapest.

Halperin, E. (2024) *Lábjegyzet.* (eredeti cím: תל אביבאזהרת, כנרת זמורה ביתן, שוליים.) Kinneret Zmora Bitan Kiadó, Tel Aviv.

Segal, J. (2004) *Melanie Klein.* Sage Publications, London, Thousand Oaks, New Delhi.

Zsubrinszky Zs. (2014). Politikai korrektség (PC) nyelvi megnyilvánulásai. In: Multidiszciplináris kihívások - sokszínű válaszok: a BGF KVIK KÖT tanulmánykötete. Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar, Budapest, pp. 129-137.